

GOLFKLUBBAR

som initiativtagare för hållbar
utveckling av lokala landskap

En steg-för-steg-handbok
- för kartläggning av värden, funktioner
och aktiviteter samt för att involvera
viktiga samarbetspartners i
multifunktionella projekt

JA, GOLFKLUBBAR KAN GÖRA SKILLNAD!

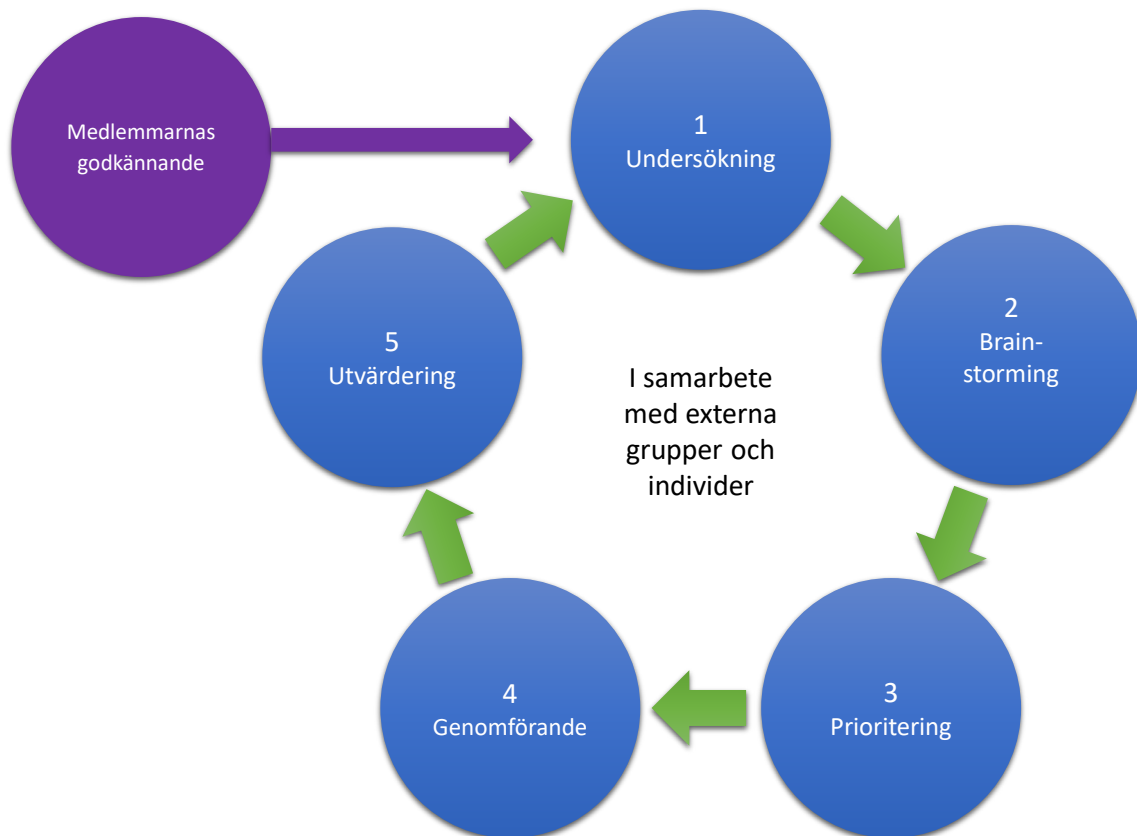
Även om vi på den norra delen av jordklotet lever i tider av rikedom och välstånd, finns det en växande oro för att vår moderna livsstil är ohållbar. I ett försök att hantera detta dilemma antog FN år 2015 de Globala målen för hållbar utveckling, Agenda 2030. Det som efterfrågas nu är modeller och metoder för att förverkliga dessa, lokalt och regionalt.

Golfsektorn har haft ett imageproblem som bottnar i golfens historia – bilden av en sport för en exklusiv elit. Vissa människor uppfattar fortfarande golfbanor som isolerade öar, otillgängliga för icke-spelare och biologiskt fattiga ”ök-nar”. Många nordiska golfklubbar har idag lönsamhetsproblem på grund av ökade kostnader, krympande medlems-siffror, färre greenfee-gäster och väldigt lite stöd från lokala myndigheter.

Naturligtvis ska idrotten golf vara golfklubbarnas främsta prioritet. Men nordiska golfklubbar har också en fantastisk möjlighet att göra betydande insatser i arbetet med Agenda 2030 genom att utveckla konceptet multifunktionella golfanläggningar och etablera samarbeten med andra grupper

och individer som finns i det lokala landskapet. Här finns goda möjligheter att öka legitimiteten för golfen och golfanläggningar. Att utveckla andra värden och funktioner vid sidan av golfen kan också skapa förutsättningar för att locka fler målgrupper, nya medlemmar, alternativa inkomster och delade kostnader.

Detta är en steg-för-steg-handbok skräddarsydd för golfklubbar, för kartläggning av värden, funktioner och aktiviteter på och utanför golfanläggningen, samt för att hitta samarbetspartners att involvera i multifunktionella projekt som bidrar till hållbar utveckling (Agenda 2030). De fem grundläggande stegen plus en förberedande fas, som beskrivs i denna handbok och illustreras i flödesschemat (se nedan), är utvecklade efter erfarenheter från startprojekt på tre skandinaviska golfklubbar. Handboken är avsedd som en vägledning, i verkligheten är det inte alltid en linjär process utan snarare ett dynamiskt arbete.

MULTIFUNKTIONELLA GOLFFANLÄGGNINGAR

Det finns tre typer av multifunktionalitet på en golfanläggning:

- Olika funktioner på olika platser, t ex ridstigar på golfbanan, på säkert avstånd från spelet.
- Flera funktioner på samma plats med vid olika tidpunkter, t ex skidåkning på golfbanan på vintern.
- Flera funktioner på samma plats, t ex bevarande av biologisk mångfald på golfbanan.

Workshop på Linköpings GK.. Foto: Jacob Coleman Nielsen

Förberedande fas – MEDLEMMARNAS GODKÄNNANDE

- Samla styrelse, personal och eventuellt andra nyckelpersoner i golfklubben för att diskutera möjligheten att starta en process kring multifunktionella aktiviteter på och omkring golfanläggningen i samarbete med externa grupper och individer. Förhastat er inte, låt det ta tid, diskutera och reflektera. Innan man går vidare i processen är det viktigt att styrelsen, personalen och nyckelpersonerna är övertygade om att detta är rätt sätt att gå vidare.
  - o **Om mer ambitiös:** Bjud in alla medlemmar till ett möte där frågan diskuteras.
  - o **Om mer ambitiös:** Skicka ut en enkät till medlemmarna för att få värdefull information om vad medlemmarna känner inför konceptet multifunktionalitet och idéerna kring detta.
- Om medlemmarna är positiva och tycker det låter som en bra idé: formulera syfte och mål för arbetet och fatta ett styrelsebeslut om att inleda processen.
- Identifiera nyckelpersoner och eldsjälar. Bilda en arbetsgrupp eller kommitté som är ansvarig för process och arbete. Fler personer kan naturligtvis involveras under processens gång.
- Informera klubbens medlemmar om syftet och vad ni ska göra härnäst i processen.

Kvällsrunda på Sigtuna GK. Foto: Anders Esselin

I. UNDERSÖKNING

Interna undersökningar

- Kartlägg tidigare och nuvarande värden, funktioner och aktiviteter på golfanläggningen. Notera om det finns, eller har funnits, samarbeten med externa grupper eller individer (se tabell 1).
- Sammanställ information om hur golfbanan och anläggningen sköts - förbrukning av vatten, gödning, bekämpningsmedel, vilka grässorter som används mm - och om det finns möjlighet att gå över till mer miljövänliga skötselmetoder.
- Gör ett frågeformulär för formella intervjuer, baserat på ert mål och de uppgifter du har samlat och behöver (se tabell 3). Försök att välja frågor som fokuserar på information som inte redan finns tillgänglig. Detta kommer att bygga förtroende mellan dig och informanterna, och spara tid för alla inblandade.
  - o **Om mer ambitiös:** Förbered en formell introduktion till intervjuerna, inklusive vem du är och vem du representerar, information om projektet / processen och syftet med intervjun.

Externa undersökningar

- Sammanställ en lista över potentiella externa samarbetspartners som lokala, regionala och nationella myndigheter, föreningar och företag, ideella organisationer och nyckelpersoner, som t ex markägare. Gör en tabell som listar vilka som ska kontaktas (se tabell 2).
- Bestäm hur många personer som ska intervjuas och välj vilka personer och grupper som ska kontaktas först.
- Utför intervjuerna och notera svaren i frågeformuläret - ett per intervjuad person.

Sammanställ resultaten, reflektera och färdigställ

- Om intervjuerna har gett dig ytterligare information om värden, funktioner, aktiviteter och samarbeten på golfanläggningen - lägg till denna information i tabell 1.
- Fundera på om golfanläggningen är belägen i en urban, peri-urban eller lantlig miljö och vad som är de största hållbarhetsutmaningarna i området.
  - o **Om mer ambitiös:** Granska regionala och lokala strategier och regelverk för att få reda på mer om grundläggande hållbarhetsutmaningar i området.
- Fundera på hur olika värden, funktioner och aktiviteter på golfanläggningen är beroende av och bidrar till processer i det omgivande landskapet - och vice versa.
  - o **Om mer ambitiös:** Fundera på: Vilken information saknas fortfarande (nyckelpersoner, organisationer, frågor) och komplettera genom att göra ytterligare undersökningar och / eller intervjuer.
- o **Om mer ambitiös:** Ta en titt på FN:s Agenda 2030 med sina 17 mål för hållbar utveckling och 169 delmål. Fråga dig själv vilka av målen och delmålen golfklubben och anläggningen bidrar till idag? Detta kan vara mycket värdefullt när man kommunicerar projektet internt och externt. Det kan också vara ett bra underlag för att bestämma hur man ska gå vidare.
- Fundera på hur golfklubben kan göra skillnad, det vill säga hur golfklubben kan bidra till att hantera de identifierade hållbarhetsutmaningarna i det lokala landskapet.
- Informera klubbmedlemmar och de intervjuade om resultaten av era efterforskningar och vad ni kommer att göra härnäst i processen.

BIOSFÄR	SAMHÄLLE	EKONOMI
Ekologisk hållbarhet	Social hållbarhet	Ekonomisk hållbarhet
Exempel	Exempel	Exempel
<p>En inventering av biotoper och biologisk mångfald på Svingby GK genomfördes 2014. I inventeringen konstaterades att anläggningen fungerar som en viktig länk i kommunens gröna infrastruktur, t.ex. gamla tallar, bredbladiga lövträd och öppna gräsmarker.</p> <p>Många fågelholkar har satts upp i träden på och runt anläggningen. Samarbete mellan golfklubben och Svingbys ornitologiska sällskap.</p>	<p>Golfbana sedan 1946 och har idag 1 000 medlemmar. Cirka 45 000 rundor golf spelas varje år på banan, och 4 400 av dessa spelas av greenfee-gäster.</p> <p>Lokala skolor besöker klubben en gång om året som en del av idrottsundervisningen. Golfklubben erbjuder elever att fortsätta med golf genom att delta i gratis juniorträning. Samarbete golfklubb och lokala skolor.</p>	<p>Lokala företag vill vara attraktiva arbetsgivare, och i detta avseende är Svingby GK mycket viktig som en grön oas för golfare och icke-golfare i närområdet.</p> <p>Gemensam marknadsföring av golf, hotell och spa. Samarbete mellan golfklubben och två hotell i Svingby.</p>

Tabell 1. Tidigare och nuvarande värden, funktioner, aktiviteter och samarbeten

GRUPP	PERSON	HÄNVISNING
(kontakt information)	(kontakt information)	(andra grupper o individer)
Exempel	Exempel	Exempel
<p>Svingby hembygdsförening (hemsida www.svinbyhembygd.se e-post: info@svingbyhembygd.se)</p>	<p>Sture Kultur e-post: sture.kultur@svingbyhembygd.se tel: 0703 154 356 389)</p>	<p>Hilde Tavla från Artisfun hemsida: www.artisfun.se, e-post: hilde.tavla,@artisfun.se tel: 0703 154 357 654</p>

Tabell 2 En tabell för att skapa en lista över vem som ska kontaktas.

Informant: _____

Intervjuad av: _____

Datum: _____

1. Kan du berätta lite om dig själv och den organisation du representerar?
2. Vad motiverar dig / din organisation att engagera er i detta område / landskap?
3. Vad är din / din organisations vision och mål?
4. Finns det något du tycker är särskilt intressant och / eller speciellt om det här området - natur, kultur, människor etc?
5. Vilka är, anser du, de viktigaste lokala och regionala utmaningarna och möjligheterna?
6. Känner du till golfklubben?
7. Vad är din inställning till golfanläggningen och golfklubben?
8. Har du / din organisation ett pågående samarbete med golfklubben eller har ni haft något tidigare?
  - Om ja: Kring vad?
  - Om nej: Varför inte? Skulle ni kunna tänka er ett samarbete med golfklubben?
9. Finns det någon person eller organisation som du tycker att jag borde kontakta i den här frågan?

Tabell 3 Exempel på ett frågeformulär för intervjuerna – att anpassa efter målet med processen och efter lokala förutsättningar.

HÅLLBAR UTVECKLING

- En hållbar utveckling uppfyller dagens behov utan att äventyra framtida generationers möjlighet att uppfylla sina behov. Det finns tre dimensioner av hållbar utveckling: en social, en ekologisk och en ekonomisk.
- Agenda 2030 för hållbar utveckling antogs 2015 av FN. Med sina 17 övergripande mål och 169 delmål omfattar Agenda 2030 ett brett spektrum av utvecklingsfrågor som är avgörande för mänsklighetens fortlevnad. Trots att utmaningarna är globala är lösningarna huvudsakligen lokala.

Workshop på Asserbo GK, Danmark.. Foto: Anders Esselin

2. BRAINSTORMING WORKSHOP

- Bestäm datum, tid och ort (helst på golfklubben) för en workshop.
- Utänn en facilitator för workshopen (helst en person från arbetsgruppen). Huvuduppgiften för en facilitator är att hålla tiden och möjliggöra för alla deltagare att bidra med sina kunskaper och idéer.
- Skicka inbjudan till nyckelpersoner i klubben samt till möjliga externa samarbetspartners (organisationer och / eller individer).
- Skicka bekräftelse och mer detaljerad information till personer som accepterar inbjudan. Observera att det kan vara svårt att hantera fler än 20 personer i en workshop
- Starta workshopen med en introduktion som inkluderar välkomnande, beskrivning av processen, golfklubbens ambition, resultaten så här långt och program för workshopen.
  - o **Om mer ambitiös:** Gör en promenad runt golfanläggningen och gör det möjligt för alla att uttrycka sina åsikter kring värdena på golfanläggningen och i det omgivande landskapet.
- Brainstorma om potentialen för framtida multifunktionella aktiviteter, projekt och samarbeten. Ordna tre stationer - en för projekt som skapar värden för ekologisk hållbarhet, en som ger värden för social hållbarhet och en som ger värden för ekonomisk hållbarhet.
- Om workshopen samlar mer än 10 personer, inklusive golfklubbens representanter, dela upp deltagarna i tre grupper. Låt grupperna starta brainstormingen på olika stationer. Roter efter ca 15-20 minuter. Efter ytterligare 15-20 minuter, rotera igen. På så sätt kommer alla deltagare att fundera kring aktiviteter, projekt och samarbeten inom alla dimensioner av hållbar utveckling.

- Om workshopen samlar mindre än 10 personer, håll ihop gruppen och besök stationerna tillsammans, en efter en, cirka 15-20 minuter / station.
- Vid varje station registreras potentiella framtida multifunktionsprojekt på post-it eller blädderblock – inklusive idéer om vilka grupper och individer som kan vara intresserade av samarbete med golfklubben i dessa projekt.
- Avsluta workshopen genom att tacka alla för att de deltagit och berätta om tidsplanen och processen för hur arbetet går vidare.
- Sammanställ resultaten från workshopen i en tabell för potentiella multifunktionella projekt och samarbeten (se tabell 4).
- Informera golfklubbens medlemmar och de som blivit intervjuade om workshopen, resultatet av den och vad ni ska göra härnäst i processen.

BIOSFÄR	SAMHÄLLE	EKONOMI
Ekologisk hållbarhet	Social hållbarhet	Ekonomisk hållbarhet
Exempel	Exempel	Exempel
<p>Projekt för förbättring av biodiversitet, som större buffertzoner / kanter runt dammar. Samarbete mellan klubben och Svingby naturskyddsförening?</p> <p>Ruffen kan sås med frön från ängsblommor och buskar och träd planteras för att säkerställa mat för både vilda och tama bin. Samarbete mellan klubben, Svingby kommun, Svingby entomologiska förening och Svingbys biodlarförening?</p> <p>Informationsskyltar om naturvärden på banan och i omgivningarna – vid tees och promenadstigar. Samarbete mellan klubben och lokala skolor?</p>	<p>Aktiviteter som bidrar till integration av flyktingar och nytilkomna. Samarbete mellan klubben, lokala skolor och kommunen?</p> <p>Det finns möjlighet att anordna konserter och events på rangen. Samarbete mellan klubben, turistnäringsen på orten och Svingby rockmusik?</p> <p>Undersök kulturhistorien ytterligare och anordna guidade kulturvandringar. Samarbete mellan klubben och historiska museet / hembygdsgeningsen i Svingby?</p> <p>Det finns en cykelstig som går runt utanför anläggningen – den skulle kunna kopplas ihop med en stig som finns på banan. En stig för allmänheten skulle kunna användas för promenader, löpning, mountain bikes eller ryttare. Samarbete mellan klubben, Svingby universitetet, företagarparken i Svingby och kommunen?</p>	<p>En gemensam sponsorträff för klubbens sponsorer och kulturhusets sponsorer. Samarbete mellan klubben och Svingby kulturhus?</p> <p>Extra aktiviteter före och efter Svingby marathon-eventet. Samarbete mellan klubben, Svingbys löparklubb, kommunen och företagarförening?</p>

Tabell 4 Potentiella framtida multifunktionella project och samarbeten.

3. PRIORITERING

- Prioritera bland potentiella multifunktionella projekt genom att göra uppskattningar av hur mycket de eventuellt kan bidra med till en hållbar utveckling i det lokala landskapet och hur mycket de sannolikt kommer att kosta vad gäller pengar, tid och ansträngning (se tabell 5).
- De mest intressanta projekten är förmodligen de som kan kategoriseras som lågt hängande frukter, d v s projekt som har potential att ge mycket och inte kostar så mycket (t ex att lämna döda träd på anläggningen, sätta upp skyltar med information om natur och kulturarv, bjuda in lokala skolor för att prova på golf och marknadsföra golfklubben tillsammans med närliggande hotell eller andra verksamheter). De projekt som kan bidra mycket när det gäller hållbar utveckling i det lokala landskapet men kostar mycket (t.ex. justering av dammar för bevarande av biologisk mångfald och byggande av multisportanläggning på golfbanan) kan också vara intressant om ni tror att det är möjligt att hitta extern finansiering. De projekt som ger låg nytta är sannolikt inte värda att ens överväga.
- Informera klubbens medlemmar och de externa aktörerna om vilka projekt ni valt att genomföra och vad som sker härnäst i processen.

Stor nytta

?	Intressant!
✘	Troligtvis inte

Liten nytta

Höga kostnader

Låga kostnader

Tabell 5 Ett enkelt verktyg för att prioritera mellan potentiella multifunktionella projekt och samarbeten.

4. GENOMFÖRANDE

- Bilda en grupp för varje valt projekt. Detta kan vara en redan befintlig kommitté /arbetsgrupp på golfklubben plus ett antal externa aktörer. Eller bilda en ny intern grupp på golfklubben och involvera ett antal externa aktörer.
- Innan ni sätter igång, samla in mer specifik kunskap om ämnet (t ex om dammar, pollinerande insekter, häckande fåglar, lokala skolor och företag samt hitta goda exempel).
- Besluta om målet för projektet.
- Gör en projektplan, inklusive mål, sluttid, finansiering, vad ni behöver göra för att nå målet (ansökningar om finansiering, praktiska åtgärder, kommunikation etc.), när detta ska ske och vem som ska vara ansvarig.
- Gå från ord till handling - gör de saker ni planerat att göra.
- När projektet är igång är det mycket viktigt att kontinuerligt informera golfklubbens medlemmar, externa samarbetspartners, media och övriga som kan vara intresserade.

Fladdermusholkar på Asserbo GK, Danmark. Foto: A.Esselin

Ridning på säkra stigar på golfanläggningen. Asserbo GK, Danmark. Foto: Jacob Coleman Nielsen

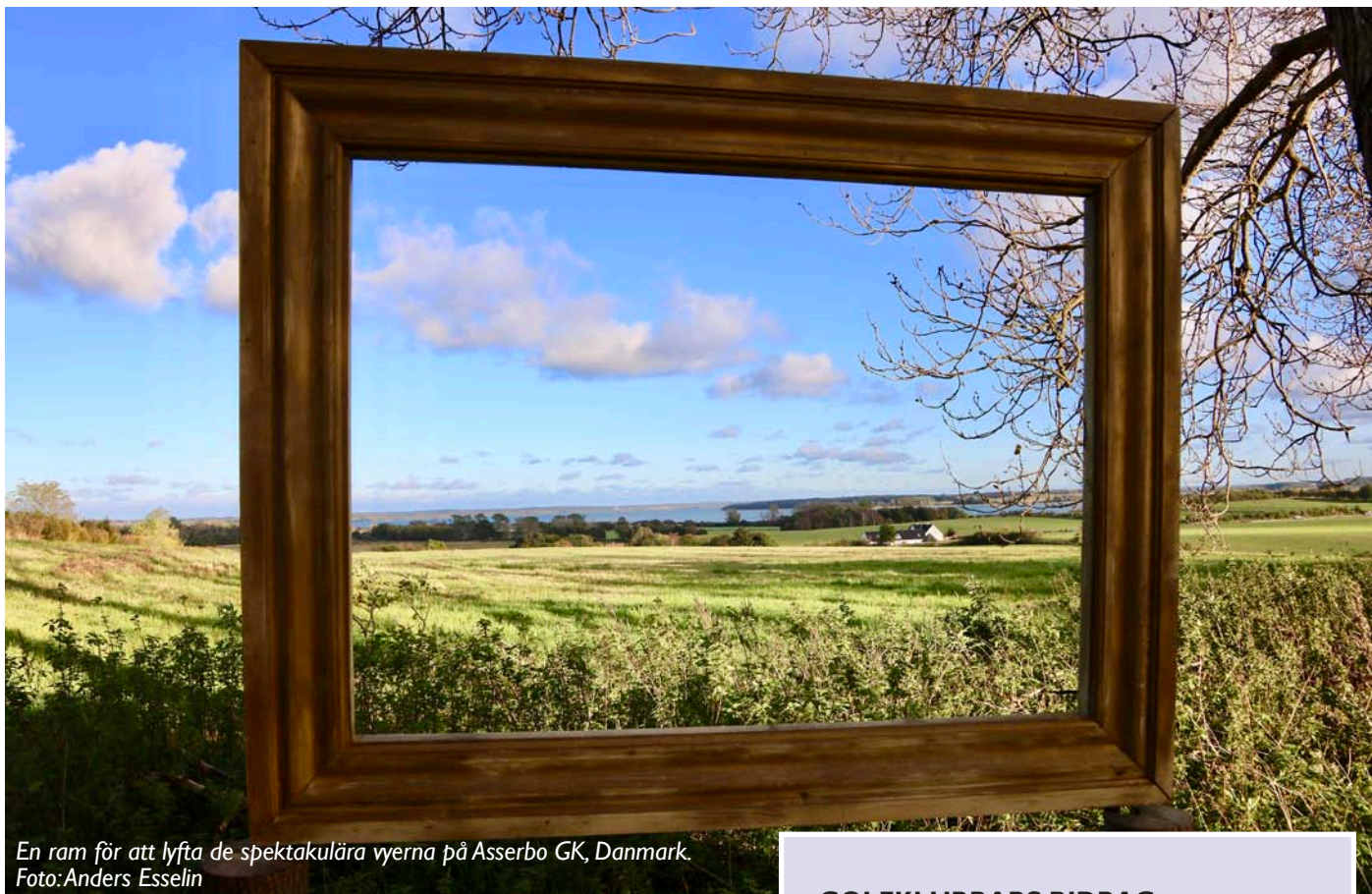

Pulkabacke på Sigtuna GK. Foto: A. Esselin

En tysk bunker från andra världskriget på Larvik GK, Norge. Foto: A. Esselin

En ram för att lyfta de spektakulära vyerna på Asserbo GK, Danmark.
Foto: Anders Esselin

GOLFKLUBBARS BIDRAG TILL AGENDA 2030 I DE LOKALA LANDSKAPEN

- Om en golfanläggning sköts på ett ansvarsfullt och korrekt sätt så bidrar den till målen i Agenda 2030 i det lokala landskapet. Har man dessutom en multifunktionell ambition kommer golfklubben att bidra ännu mer - både på plats och i det lokala landskapet. Genom väl utvecklade samarbeten med lokala aktörer har golfklubbens bidrag potential att bli mycket betydelsefulla.
- Multifunktionella aktiviteter och projekt, som genomförs på golfanläggningarna, kan bidra mycket till en hållbar utveckling (och målen i Agenda 2030) i det omgivande lokala landskapet eftersom man har ett konstant flöde av människor med kunskap och idéer, djur, insekter, växter och vatten från golfanläggningarna till omgivningarna och vice versa.
- Multifunktionella aktiviteter och projekt i samarbete med andra lokala aktörer har potential att skapa gynnsamma villkor för att locka nya målgrupper, nya medlemmar, alternativa inkomster och delade kostnader för golfklubbar.

5. UTVÄRDERING

- Utvärdera utförda åtgärder/aktiviteter (det ni har gjort) och resultatet (effekterna av utförda åtgärder/aktiviteter).
  - o **Om mer ambitiös:** Ta en titt på FN:s Agenda 2030 för hållbar utveckling med sina 17 mål för hållbar utveckling och 169 delmål. Fundera på vilka av målen projektet har bidragit till? Detta kan vara mycket användbart när man kommunicerar projektet internt och externt. Det kan också vara mycket användbart för att bestämma hur man ska gå vidare.
- Besluta om eventuell fortsättning av projektet, med utgångspunkt från utvärderingen - och sedan är ni tillbaka på steg ett igen!

MER LÄSNING

Skarin, O., Schmidt, K., and Strandberg, M. (2014). Inspiration och idéer för lokal samverkan - erfarenheter från Sigtunaprojektet. STERF (Scandinavian Turfgrass and Environment Research Foundation)
<http://www.sterf.org/Media/Get/1238/inspiration-och-id-er-for-lokal-samverkan.pdf>

Strandberg et al. (2011). Multifunktionella golfanläggningar – en outnyttjad resurs.
<http://www.sterf.org/Media/Get/1789/multifunktionella-golfanlaggningar-en-outnyttjad-resurs>

UN Sustainable Development Goals, website “17 Goals to Transform Our World”
<http://www.un.org/sustainabledevelopment/>

SLUTLIGEN

Denna handbok

Skrevs 2018 av

- Anders Esselin, Man & Nature, anders@mannature.se, +46 (0)70 273 09 45

Granskades av

- Anne-Mette Dahl Jensen (University of Copenhagen), Carl Falkenberg (Linköping GC), Erik Andersson (Stockholm University), Göran Ericsson (Swedish University for Agricultural Sciences), Heléne Trolle (Linköping GC), Johan Kannerberg (the Swedish Golf Association), Jonas Löthman (Larvik GC), Lisen Schultz (Stockholm University), Maria Strandberg (STERF/the Swedish Golf Association), Pål Melbye (the Norwegian Golf Association), Steen Mikael (Asserbo GC), Thomas Hoffman Jepsen (the Danish Golf Union), Torben Kastrup Petersen (the Danish Golf Union)

Vidareutvecklades från

- STERF rapporten: “Golf clubs as landscape players – Establishment of collaboration networks in the landscape for enhanced contribution to the 2030 Agenda for Sustainable Development” (Esselin, 2018)

Inspirerades av

- The workbook: “Applying a Social-Ecological Inventory: A workbook for finding key actors and engaging them” (Schultz, L., Plummer, R. & Purdy, S., 2011)

Översattes av

- Karin Schmidt, Karin.schmidt@naturskyddsforening-en.se, +46 (0)70 579 00 55

Sigtuna GK. Foto: A. Esselin

APPENDIX:

Exempel på multifunktionella project och aktiviteter som bidrar till Agenda 2030 i lokala landskap

- Promenad- och ridstigar på golfanläggningen som anknuter till stigar och vägar utanför golfanläggningen.
- Orientering och frisbeegolf på golfbanan.
- Handigolf för funktionshindrade personer.
- Välkommen-skyltar runt golfanläggningen vid naturliga entréer till området.
- Boholkar för fåglar, fladdermöss, fjärilar och insekter.
- Dammar som är lämpliga som livsmiljöer för inhemska rödlistade grodor, salamandrar, fåglar och vattenlevande växter.
- Konserter och konstutställningar på golfanläggningen.
- Att använda golfbanor och marken som omger dem som utomhusklassrum kan bli särskilt viktigt i en tid då huvuddelen av världens befolkning bor i urbana landskap och lokala områden som är lämpliga för utomhusaktiviteter blir färre.
- Engagemang i lokala branschorganisationer samt marknadsföring av golfanläggningen tillsammans med andra lokala företag t ex hotell.
- Praktikplatser för personer som står utanför arbetsmarknaden.
- **Fler exempel** - multifunktionalitet på golfklubbar: Svenska golfförbundet, webbsida "De goda exemplen" <https://golf.se/goda-exempel/>

Författare:

ANDERS ESSELIN
Man & Nature

Sterf

STERF (Scandinavian Turfgrass and Environment Research Foundation) is the Nordic golf federations' joint research body. STERF supplies new knowledge that is essential for modern golf course management, knowledge that is of practical benefit and ready for use, for example directly on golf courses or in dialogue with the authorities and the public and in a credible environmental protection work. STERF is currently regarded as one of Europe's most important centres for research on the construction and upkeep of golf courses. STERF has decided to prioritise R&D within the following thematic platforms: Integrated pest management, Multifunctional golf facilities, Sustainable water management and Winter stress management. More information about STERF can be found at www.sterf.org